

10. Пахотін К.К. Від знання предметного – до інструментального. Вища освіта України. 2004. №1. С. 78–86.

11. Трегубова І.М. Можливість використання розвиваючого навчання у напрямку адаптації людини до умов існування у суспільстві. Дійсність та перспективи розвитку сучасної освіти України. Х.: Стиль-издат. 2005. С. 245–254.

12. Тадеуш О.М. Метод проектів як форма продуктивного навчання студентів. Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія: Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики. 2017. №29. С. 142–146.

13. Сибірцев В.В. Освітній кластер як інституціональна основа розвитку регіонального ринку праці. Економіка і організація управління. 2016. №3(23). С.282–292.

14. Трегубова І.М., Трегубов Д.Г. Виховні можливості гуманітарної освіти як інтегрованого підходу до виховання особистості. Духовні витоки українського суспільства: всеукр. інтернет-конф. молодих вчених, 18.05.2016. УДХТУ. Дніпропетровськ. 2016. С. 12–13.

15. Трегубова І.М., Трегубов Д.Г. Підготовка руки дитини дошкільного віку до письма у концепції STEM-освіти. Альманах науки. №11/2(32). 2019. С. 29-33.

Чурсінов Юрій Олексійович, д.т.н., професор, зав. кафедри технології зберігання і переробки сільськогосподарської продукції, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро

Ковальова Олена Сергіївна, к.т.н., доцент кафедри технології зберігання і переробки сільськогосподарської продукції, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро

Калина Вікторія Сергіївна, к.т.н., доцент кафедри технології зберігання і переробки сільськогосподарської продукції, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ТЕХНОЛОГІВ ХАРЧОВИХ ВИРОБНИЦТВ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ І ПРОХОДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Анотація: у роботі представлений процес формування професійної мотивації майбутніх інженерів-технологів харчових виробництв в процесі навчання і проходження технологічних практик на профільних підприємствах харчової галузі. Розглядаються проблеми формування професійних якостей здобувача вищої освіти, запропоновані ефективні способи корегування професійної мотивації майбутніх інженерів. Розглянуті інноваційні заходи спрямовані на підвищення мотивації та самовизначення молоді під час навчання в університеті. Проведений аналіз професійного самовизначення здобувачів вищої освіти різних курсів спеціальності 181 «Харчові технології».

Ключові слова: професійна мотивація, формування, харчова промисловість, інженер-технолог, технологічна практика, вища освіта.

Актуальність дослідження. Харчова галузь є однією з базових і прогресивних в Україні, а інженери-технологи спеціальності 181 «Харчові технології» галузі знань 18 «Виробництво та технології» користуються підвищеним попитом серед профільних підприємств.

Головним завданням профільної вищої освіти стає перехід від передачі інформації до передачі компетенцій. Система вищої освіти була та залишається інтелектуальним ресурсом нашої країни, але існують претензії до рівня освіти, до складу програм і якості викладання. Далеко не кожне ВНЗ в змозі працювати в сучасних умовах, щоб випускники мали не тільки диплом про вищу освіту, а й необхідні знання та навички.

Важливим результатом діяльності вищого навчального закладу є якість підготовки випускників. Формування мотивації і рівень самовизначення здобувачів освіти є вкрай важливим фактором забезпечення харчових виробництв кваліфікованими кадрами. Технологічна практика має вкрай важливе місце в навчальному процесі, оскільки формує в майбутніх інженерів бачення їх майбутнього професійного шляху. А це вже на старших курсах дозволить здобувачам вищої освіти знайти майбутнє місце роботи за спеціальністю.

Аналіз останніх публікацій. Підвищення якості професійної підготовки молодих спеціалістів харчової галузі у вітчизняних ВНЗ на інноваційній основі стало важливою соціально-економічною і методичною проблемою [1]. Важливим є рівень компетентності спеціалістів, професіоналів, які повинні стати ініціаторами провадження на харчових підприємствах науково-технічного та технологічного прогресу.

Освітня політика сучасного ВНЗ повинна бути пов'язана з вирішенням проблеми підготовки конкурентоспроможних фахівців, які матимуть високоякісну освіту і будуть професійно мобільними.

Працевлаштованість студентів, які закінчили вищі навчальні заклади, залежить від отриманих ними професійних знань, навичок та компетенцій, оскільки постійно варіюючий ринок праці розрахований на високу кваліфікацію і її постійне підтримання і оновлення. У зв'язку з цим окрім постійного вдосконалення освітніх програм на основі вивчення попиту на послуги вищої освіти і вимог працедавців необхідно вводити в навчальні програми елементи практичного мислення, розвивати партнерські відносини з промисловістю [2].

Велику популярність має теорія мотивації А. Маслоу [3]. В її основі лежить концепція самореалізації особистості. Прагнення індивіда до неперервного саморозвитку А. Маслоу вважає ведучим мотивом.

Мотивація тісно пов'язана з самовизначенням індивідуума, в цьому напрямку велось багато досліджень [4-5]. Так в роботі Клімова Е.А. [4] відмічено, що питання професійного самовизначення не можуть бути вирішені раз і назавжди. Тому важливим є встановлення причин виникнення та корекції мотивації та самовизначення здобувачів вищої освіти в процесі навчання та вплив технологічної практики на їх корегування.

Новизна. Слід відмітити, що в останні роки значно підвищився інтерес до дослідження різних аспектів проблеми мотивації і професійного самовизначення

здобувачів вищої освіти. Це можна пояснити соціально-економічними змінами в суспільстві і харчовій промисловості, які створюють нові різнобічні вимоги до вищої технологічної освіти.

Крім того важливим є максимальне залучення молодих фахівців на технологічну роботу саме в Україні, оскільки вищі навчальні заклади повинні забезпечувати висококваліфікованими кадрами саме вітчизняну харчову галузь. Тому вивчення особливостей формування професійної мотивації має особливу значущість для промисловості. А також це є важливою складовою професійного і життєвого самовизначення майбутніх інженерів-технологів харчових виробництв.

Викладення основного матеріалу. Предметом нашого дослідження стали особливості професійного самовизначення і мотивації майбутніх інженерів-технологів харчової галузі – здобувачів вищої освіти Дніпровського державного аграрно-економічного університету (ДДАЕУ). Університет готує технологів-харчовиків починаючи з 2002 року, але не дивлячись на відносно молоду спеціальність випускники нашого університету забезпечують інженерні посади профільних харчових підприємств не тільки нашої області, а й сусідніх. Тому важливим є високий рівень мотивації і самовизначення здобувачів вищої освіти, оскільки випускники користуються попитом серед харчових підприємств і тому важливо, щоб вони обрали після закінчення ДДАЕУ саме роботу в харчовій галузі.

В останні роки, не дивлячись на економічну нестабільність, спостерігається зростання та постійний розвиток харчової і переробної промисловості нашої країни. Особливо це позначилось на розширенні харчової галузі, яка займається виробництвом продукції на експорт. Це потребує великої кількості кваліфікованих молодих інженерних кадрів.

В наш час харчова промисловість країни являє собою одну із стратегічних галузей економіки, яка не тільки забезпечує споживачів необхідними продуктами харчування, а й експортує свою високоякісну продукцію в різні країни світу. У зв'язку з цим майбутній інженер-технолог харчових виробництв залишається професією, яка має підвищений попит на ринку праці. Крім того, процес розвитку харчової галузі в нашій країні дає можливість отримати молодому фахівцю робоче місце з перспективою кар'єрного зростання. Це дозволить здобувачу вищої освіти самовизначитись і мати високу мотивацію в отриманні високого рівня знань, які допоможуть йому в майбутній професійній діяльності.

Здобувачі вищої освіти за спеціальністю 181 «Харчові технології», що вступили на перший курс навчання були опитані стосовно їх початкової мотивації вступу на обрану спеціальність, отримані результати наведені в табл. 1.

Аналізуючи табл. 1 можна зауважити, що мотивація в більшості випадків не стійка та тримається на поглядах і вподобаннях батьків, або на не чіткому сприйнятті абітурієнтом того, чим він буде займатися в майбутньому.

Якість підготовки фахівців залежить від мотивації вибору професії. Одним з головних мотивів вступу в ВНЗ є отримання професії, що користується попитом серед працедавців. Мотивація вибору професії різноманітна, основні

мотиви, що були названі здобувачами вищої освіти ДДАЕУ при опитуванні наведені на рис.1.

Таблиця 1 – Мотиваційна складова вибору спеціальності абітурієнтами при вступі в ДДАЕУ

№	Питання і варіанти відповідей	% респондентів
1	Хто вплинув на вибір абітурієнта?	
	самостійно обрав	30
	батьки вплинули на вибір	40
	обрали батьки	20
	випадково потрапив	10
2	Чому обрано саме спеціальність «Харчові технології»?	
	збереження родинної професійної традиції	5
	бажання отримати професію, яка користується попитом серед працедавців	65
	вважають спеціальність своїм призванням	10
	взагалі не розуміють, як потрапили саме на цю спеціальність	5
	престижність спеціальності, не зважаючи на особисті вподобання	15

Рисунок 1 – Мотиви здобувачів вищої освіти при виборі спеціальності 181 «Харчові технології»

Та не дивлячись на досить прагматичний підхід здобувачів вищої освіти до вибору професії, відслідковується не зовсім чітке уявлення стосовно специфіки майбутньої роботи за обраною спеціальністю, а також перспективи працевлаштування по закінченню ВНЗ. Близько 20-30% здобувачів вищої освіти дослідженої спеціальності лише в загальних рисах уявляють особливості обраної спеціальності. Тобто можливим є формування помилкового уявлення про можливості, які дає отримання тієї чи іншої спеціальності, і, як результат, занадто оптимістичне очікування. Результатом цього може стати зниження значущості в професійному самовизначенні такого мотиву, як бажання отримати професію, що має попит. Так мотивація здобувачів вищої освіти стосовно вибору професії коливається тривалістю всього процесу навчання і саме технологічна практика (ТП) здатна позитивно корегувати мотивації здобувачів (рис.2). Після першого курсу спостерігається зниження мотивації, але вже починаючи з

третього курсу, а саме після проходження ТП цей показник підвищується і на старших курсах становить 60-70%. Таке коливання показника пов'язане з переглядом здобувачем освіти свого відношення до майбутньої професії, заснованого на практичному досвіді при проходженні ТП. Результатом всього цього можуть стати кардинальні зміни особистих професійних планів здобувача вищої освіти. Тому нашою метою стало дослідження зміни самовизначення і мотивації вибору майбутнього місця роботи здобувачів освіти після проходження ТП. Збільшення здобувачів вищої освіти, які не впевнені в своєму виборі на 2-му курсі пов'язано з введенням спеціальних дисциплін, результатом цього стає переосмислення правильності вибору спеціальності. Тобто відбувається адаптація здобувачів.

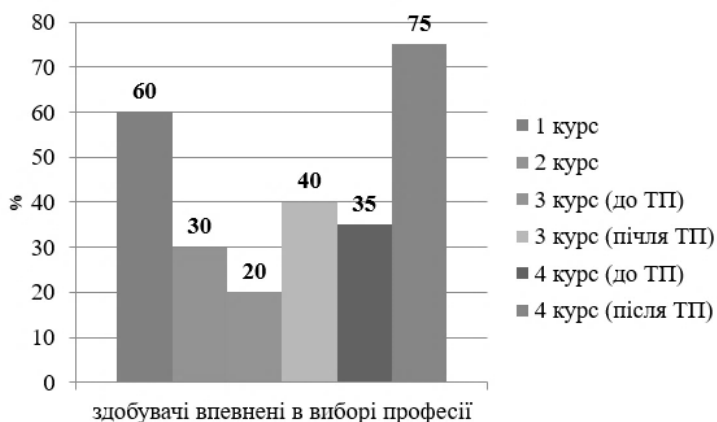

Рисунок 2 – Динаміка зміни мотивованого вибору майбутньої професії здобувачами вищої освіти спеціальності 181 «Харчові технології»

Стан адаптації є досить складним для більшості здобувачів вищої освіти і тому завжди є індивідуальним для кожної особистості і тому завжди є індивіди, які замислюються про перехід на іншу спеціальність. Думки про перехід на іншу спеціальність, або про те, щоб кинути навчання виникають у частини здобувачів (табл.2).

Таблиця 2 – Зміна мотивації здобувачів вищої освіти спеціальності 181 «Харчові технології»

Показник	Курс					
	1	2	3 (до ТП)	3 (після ТП)	4 (до ТП)	4 (після ТП)
Здобувачі, які хочуть перейти на іншу спеціальність	5	10	15	10	10	7
Здобувачі, які хочуть кинути навчання	3	5	10	5	4	1

Аналізуючи отримані дані слід відмітити, що мотиваційне значення ТП, яка значно змінює бачення і сприйняття здобувачів вищої освіти і викликає інтерес до обраної спеціальності, а також мотивує здобувачів освіти продовжувати навчання і отримати обрану спеціальність.

Слід зазначити, що завжди є здобувачі, які хотіли покинути навчання не тільки у зв'язку з помилковим вибором професії, а й у зв'язку зі складностями в навчанні. Але починаючи з третього курсу, коли збільшується кількість спеціальних дисциплін і здобувачі вищої освіти отримують перший технологічний досвід при проходженні ТП, кількість таких здобувачів зменшується. Також і на старших курсах існують певні проблеми і труднощі, оскільки технологічні дисципліни складні і вимагають значної самостійної роботи, але з'являється інтерес до професії підкріпленій саме проходження ТП, отриманням першого досвіду роботи в харчовій галузі. У більшості здобувачів з'являється стійкий інтерес до спеціальності, осмислення необхідності отримання знань і необхідності отримання обраної професії. При проходженні ТП вирішуються цікаві для здобувачів інноваційні завдання наведені на рис.3.

Рисунок 3 – Інноваційні завдання при проходженні ТП

Відношення до навчання і майбутньої професії визначає рівень викладання дисциплін в навчальному закладі і наявність базових підприємств для

проходження ТП і проведення виїзних практичних і лабораторних занять. Наприклад, для ДДАЕУ такими підприємствами є: ПрАТ «Дніпропетровський комбінат харчових концентратів», ПрАТ «Дніпропетровський хлібзавод №9», ТОВ «Алан», ТОВ «Зернопром-Агро», ТОВ «Дніпромлин», ТОВ НВФ «ЕкоКорм», ТОВ «Белгравія», ТОВ «Юнігрейн-базис», ТОВ «АРГО КОМ», ТОВ АФ «Дніпропетровська», ТОВ Агрофірма «Олімпекс Агро», ТОВ «Оптимусагро Трейд», НВФГ «Компанія «Маїс», ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Глобинський свинокомплекс», ТОВ «АПК-Інформ» та інші. Перелік базових підприємств постійно розширюється.

Інноваційними заходами корегування мотивації здобувачів освіти в ДДАЕУ є виїзні заняття на харчові підприємства. Ці заходи організовують безпосередньо викладачі спеціальних дисциплін з керівництвом підприємств. Для здійснення цього заходу: направляють лист-прохання на підприємство; узгоджують дату, час, тривалість проведення заняття; організовують транспортне перевезення, супроводжують здобувачів.

Виїзні заняття відбуваються в активній формі, здобувачі не тільки уважно слухають, а й задають різні питання, наприклад: розрахунки з постачальниками і підрядниками, реалізацію продукції, оплату праці працівників підприємства, охорону праці; також цікавляться питаннями подальшого працевлаштування та кар'єрного зростання в компанії.

Такі заняття є надзвичайно інформативними, оскільки провідні фахівці підприємства діляться зі здобувачами: своїм досвідом та знаннями з питань організації виробничих процесів; особливостями технологічного циклу роботи виробництва; принципом роботи новітнього устаткування; особливостями нових технологій зберігання сировини та готового продукту; методами заощадження енергоресурсів у процесі виконання технологічних операцій; особливостями роботи системи контролю за роботою агрегатів і машин із використанням сучасних інформаційних технологій; методиками досліджень діючої лабораторії, що забезпечена необхідним інструментальним обладнанням для оцінки якості сировини та продукту.

Після закінчення заняття майбутні фахівці завжди задоволені побаченням, переповнені емоціями, активно обговорюють, згадують і бажають спробувати себе в ролі працівника підприємства. Така інноваційна нестандартна форма проведення заняття мотивує здобувачів до підвищення якості навчання і формує серйозний підхід до вибору професії, сприяє кращому засвоєнню інформації. Заняття такого типу спрямовані на розвиток у молоді універсальних навичок технологічної, підприємницької та управлінської діяльності.

Викладачі, які організовують виїзні заняття, також поповнюють свої знання, що сприяє підвищенню якості навчального процесу. Загалом, проведення екскурсій, практичних занять та лекцій на підприємствах харчової галузі сприяє зміцненню ланцюжка «освітня діяльність–запровадження отриманих знань на підприємстві», підвищує рівень конкурентоспроможності випускника ДДАЕУ.

Важливою мотиваційною складовою технологічної освіти є проведення спеціалізованих хакатонів. Здобувачі освіти нашої спеціальності з метою підвищення рівня професійної мотивації прийняли участь в Першому всеукраїнському хакатоні «ЛАКТАЛІС Україна» від підприємства «Лакталіс

Україна». Для найактивніших учасників та переможців заходу – здобувачів вищої освіти спеціальності 181 «Харчові технології», що представляли ДДАЕУ, було проведено екскурсію «Лакталіс-тур». Дана екскурсія – це програма знайомства з циклом виробництва молочної продукції – «Від трави, яку їсть корова, до молочної продукції, яку купуємо і їмо ми».

Співпраця компанії «Лакталіс Україна» з Дніпровським державним аграрно-економічним університетом є перспективною і корисною для здобувачів освіти і майбутніх випускників, оскільки вони мають можливість, як пройти технологічну практику, так і отримати перше робоче місце на сучасному підприємстві молокопереробної галузі.

Важливим заходом для мотивації та самовизначення здобувачів вищої освіти у ДДАЕУ є проведення тижнів кар'єри. У такому форматі зустрічі - студенти, викладачі та роботодавці можуть одержувати один від одного взаємодопомогу.

Цей захід може надати такі можливості:

- роботодавці можуть: зустрітися зі студентами відповідних спеціальностей та розповісти про особливості компанії: характеристику та продуктивність виробництва, кар'єрний ріст, інформацію та особливості про умови роботи на різних посадах, соціальні гарантії, розмір заробітної плати; розповісти про можливість працевлаштування у своїй компанії; провести співбесіди з кандидатами; провести майстер-класи для здобувачів вищої освіти та викладачів; запросити студентів до себе з навчальним візитом; знайти майбутнього високоосвіченого співробітника.

- здобувачі вищої освіти (випускники) можуть отримати: інформацію про діяльність виробництва різних галузей; розширення свого технологічного світогляду; отримати інформацію про існуючі вакансії і відкриті програми працевлаштування, стажування; відповіді на нагальні питання до роботодавця; пройти тестування, анкетування; професійне спілкування з представниками компаній (начальник відділу кадрів, технолог, інженер); запрошення на роботу (актуально для випускників університету); мотивацію до кращого навчання з метою перспективного працевлаштування на профільне підприємство.

- викладачі можуть: обговорити моделі співпраці для організації практик та стажувань з представниками компаній; проводити виїзні заняття за тематикою дисципліни; домовитися про проведення екскурсій для глибокого знайомства здобувачів вищої освіти з виробництвом.

Проведення такого заходу відбувається в ДДАЕУ кожного року тривалістю 2-4-х тижнів для наявного контакту здобувача освіти з роботодавцем. Як і в багатьох розвинених країнах, роботодавці почали інвестувати в найбільш надійний та довготривалий актив – молодь.

Під час проведення тижнів кар'єри багато здобувачів вищої освіти (випускників) отримують запрошення на роботу і проходять попередні співбесіди з роботодавцями харчової і переробної промисловості. Результати заявлених анкет студентів та співбесід з представниками виробництва свідчать, що випускники ДДАЕУ демонструють високий рівень професіоналізму та творчі підходи до поставлених завдань. Масмо впевненість, що багато наших здобувачів освіти знайшли харчові підприємства, в яких можуть застосувати

знання, отримані в ДДАЕУ. Крім того, після тижнів кар'єри більшість здобувачів обирає місце проходження ТП.

Якість ТП оцінюється студентами досить високо. Студенти при опитуванні відзначають: високий рівень організації ТП з боку ДДАЕУ. Здобувачі при проходженні ТП на підприємствах задіяні в веденні технологічних процесів різної складності. Підвищується впевненість здобувачів освіти в тому, що вони стануть висококласними спеціалістами. Таку позицію продемонстрували 30% опитаних здобувачів старших курсів після проходження ТП. Невпевненість в рівні своїх професійних знань проявили 20% опитаних, а 2% - вважають, що з них взагалі не вийде висококваліфікований інженер.

Як правило, висококваліфікованими інженерами-технологами стають студенти, які проявляють інтерес до наукового прогресу, техніки, сучасних технологій та приймають участь в роботі наукових гуртків, що працюють на кафедрі технології зберігання і переробки зерна, яка є випусковою за спеціальністю 181 «Харчові технології».

Підвищену увагу бажано приділяти питанням самоосвіти здобувачів, оскільки не можливо на аудиторних заняттях ознайомитись зі всіма новинками і досягненнями в галузі харчових виробництв. Важливим є координація здобувачів і ознайомлення їх з проблематикою харчових виробництв, основами роботи з довідковою технологічною літературою, базовими рецептурами.

Наші дослідження показали, що після закінчення ОС «Бакалавр» 60% здобувачів планують працювати за обраною спеціальністю в нашій країні. Більшість з них 60-70% планують продовжувати освіту в магістратурі, 10% бажають в подальшому вступати до аспірантури за харчовим профілем. Приблизно 40% респондентів планують поєднувати навчання з трудовою діяльністю на профільних підприємствах. Проте 10% опитаних планують змінити свій профіль і продовжити навчання за іншою спеціальністю в нашому університеті. Вони керуються бажанням отримати додаткову спеціальність, або визнають свій помилковий вибір професії.

Після закінчення ОС «Магістр» 90% респондентів планують працювати за спеціальністю, 10% - вже на момент завершення навчання працюють в харчовій галузі і після закінчення планують підвищення в кар'єрі. Це пов'язано з тим, що отримавши диплом магістра вони мають право займати інженерні посади на виробництві.

Отже, аналізуючи отримані статистичні дані, можна відмітити позитивні зміни в формуванні мотивації і самовизначенні здобувачів вищої освіти нашого університету, як в наслідок проходження ТП, так і в результаті проведення ряду мотиваційних і ознайомчих заходів.

Подальші наші дослідження спрямовані на активне поєднання традиційних і інноваційних методів викладення навчального матеріалу, в тому числі дуальній освіті, яка сприятиме формуванню професійних навичок майбутніх інженерів-технологів безпосередньо на виробництві.

Висновки. Проведені дослідження дозволили виокремити ряд чинників, які можуть негативно позначитись на формуванні мотивації і самовизначенні здобувачів вищої освіти за спеціальністю 181 «Харчові технології», слід виокремити найсуттєвіші з них:

- соціальні та економічні умови;
- зниження рівня життя;
- недостатня професійна інформованість здобувачів;
- відсутність адекватної самооцінки здобувачів освіти;
- відсутність мотивації абітурієнтів і здобувачів з боку батьків;
- невпевненість в перспективі подальшого працевлаштування;
- наявність впевненості в тому, що висококваліфікована праця в нашій країні є низькооплачуваною;
- перспектива некваліфікованої роботи за кордоном, яка високо оплачується, в порівнянні з першим робочим місцем в нашій країні.

Також були виокремлені складові, які б могли підвищити мотивацію і самовизначення майбутніх інженерів-технологів:

1) активна профорієнтаційна робота з абітурієнтами (проведення презентаційних лабораторних робіт, які наглядно показали б особливості майбутньої спеціальності);

2) створення необхідних умов для оволодіння професійними знаннями, навичками, вміннями, шляхом провадження елементів дуальної освіти, коли в освітній процес залучаються профільні підприємства і ведучі інженери-технологи з великим досвідом роботи за спеціальністю (хакатони, виїзні заняття, екскурсії та інше);

3) розширення і пошук можливостей активізації творчої діяльності здобувачів, а саме, залучення до наукової роботи (студентські наукові гуртки);

4) допомога в формуванні моделі свого професійного майбутнього (сприяння у виборі підприємства для проходженні ТП, з можливою перспективою подальшої роботи за обраним напрямком).

Професійне самовизначення – це достатньо довгий та динамічний процес входження в професію, який обумовлений формуванням мотивації вибору і проектування своєї майбутньої технологічної діяльності. Високоєфективна діяльність по стимулюванню професійного самовизначення здобувачів освіти дозволяє формувати мотивації і стратегії реалізації амбіцій у обраній галузі.

Професійна мотивація і самовизначення не може існувати без ТП. В процесі навчання і проходження ТП поглиблюються професійні знання і вміння, з'являються нові можливості підвищення рівня організації трудової діяльності, підвищується відповідальність майбутнього інженера-технолога за якість кінцевої продукції, розвивається технологічне мислення.

Тому слід окремо відмітити важливість ТП, яка не тільки є мотиваційною складовою, а й формує бачення шляхів реалізації майбутньої професійної діяльності інженерів-технологів харчових виробництв.

Список літератури:

1. Теплякова Г.В. Формирование профессиональной мотивации будущих инженеров пищевых производств в процессе изучения математики // ВЕСТНИК ОГУ. 2011. №2(121). С. 350-354.
2. Подготовка кадров для предприятия пищевой промышленности / Еделев Д.А. и др. // Пищевая промышленность. 2012. № 12. С.38-40.
3. Маслоу А. Мотивация и личность. СПб.: Питер, 2003. 352 с.

4. Климов Е.А. Психология профессионального самоопределения. М.: Академия, 2005. 304 с.

5. Осипов П.Н. Профессиональное самоопределение студентов как социально-педагогическая проблема // Вестник казан. технол. ун-та, 2011. Т.14, № 5. С.237-242.

Шиян Анатолій Антонович, доцент, професор кафедри менеджменту та безпеки інформаційних систем, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Азарова Анжеліка Олексіївна, професор, професор кафедри менеджменту та безпеки інформаційних систем, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Нікіфорова Лілія Олександрівна, доцент, доцент кафедри економіки підприємства та виробничого менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

ВИКОРИСТАННЯ СТИЛІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТА В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ УНІВЕРСИТЕТУ

Анотація: Задачею вищої освіти є підготовка нового покоління високопродуктивних працівників для економіки країни. В роботі використано класифікацію сприйняття інформації людиною та описано її застосування до різних аспектів її діяльності. Показано, що основна різниця між класами описується дихотомією «узагальнюючий – деталізуючий». Перший полюс описує людей, мотивація та сприйняття інформації яких до діяльності здійснюється на рівні символів, загальних понять та термінів. Тоді як другий полюс описує людей, які мотивуються конкретними подіями, об'єктами, сутностями тощо. Класифікація сприйняття інформації студентом дозволяє підвищити ефективність методів подання нового матеріалу викладачем.

Ключові слова: студенти, університет, навчання, класифікація сприйняття інформації, ефективність.

Актуальність дослідження. З кожним роком студенту потрібно засвоювати все більшу кількість інформації. Розвивається наука, життя поповнюється все більшою кількістю інформаційних гаджетів, з'являються все нові та нові професії, стрімко модифікуються функціональні обов'язки все більшої кількості професій.

Таким чином, студент повинен під час навчання в університеті засвоювати все більшу кількість інформації. Виражається це передовсім в тому, що йому за одиницю часу надається практично з кожним роком все більша кількість інформації текстовому вигляді. Крім цього, багато навчального матеріалу сьогодні існує у вигляді відео файлів, презентацій, табличних даних та комп'ютерних програм.

Нарешті, сьогодні перед студентом стоїть завдання не просто вивчити навчальний матеріал, який йому надають в університеті. Сьогодні студент